

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНЬСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІІ

Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно-економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІІ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
 Для Галичини 2.50 дол.
 Для України 36 руб.
 Для п. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

„FRACIA“

Jornal semanal para os Ukrainos no Brazil.
 Publica-se em Prudentópolis às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс. від стиха. Більші до 200 рс. За всякі оголошення платять ся з гори.

FRACIA

Prudentópolis — Parana

Ми Українці до своєю
 В нас є свідки Козаків!

Не розлучать нас ні море,
 Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Висилайте сейчас телеграми на Конференцію в Генуї!

Наближається хвиля, котра має вирішити про долю нашого рідного краю. На конференції в Генуї має певно обговорюватися наша справа. Наш Уряд мусить мати піддержку цілого народу, з усіх земель, де живуть Українці. Він звертається також і до нас, бразилійських Українців, і просить о сю піддержку. Не будьмо-ж глухими! Най з кожної колонії чи то від зорганізованого Товариства, чи від комітету, який репрезентує загал, підуть сейчас телеграфічні домагання до президії конференції, щоб справа Сх. Галичини була цею конференцією вирішена, щоб наш край був визволений з під польської окупації і відданий тому народови, котрий його в більшості заселює.

Телеграми слати такі:

Адреса: Economic Conference Genoa Italy

Ukrainiens de . . . . . Bresil anciens émigrés de Galicie orientale exigent abolition occupation polonaise en Galicie demandent independence du pays.

President

Secretair

Signatures

Телеграми для менших коштів посилати як: preterido — і помістити

Відповідь кат. часописці „Люд“.

Кажуть, що найстрашнішою звірюкою є тигер азіатицький. Він коли здибає яку небудь звірину кидаєсь на ню і живцем пе теплу кров, а що найстрашніше, що ніколи немає досить. Хоч вже і не голоден то таки ще не пускає своєї жертви.

Гадаю, що не помилюсь, коли це порівнане приміню до Ляхів та порівнаю їх з тим тигром пажерливим, всегда голодним, всегда жорстоким. Бо це, що ділає тигр в царині звірят, роблять Ляхи з іншими народами. Но їх злоба о много гірша, бо сотворинь розумних; і злоба їх обернена до народів споріднених, чи сусідів.

От тими часами гостює між нами Іх Екц. Митрополит, чоловік про якого цілий світ знає, з якого голосом чи радою числяться могуті цього світа; Мученик і Ісповідник царської неволі, який з припоручення Апостольського Престола має звидіти наші колонії, щоб здати звіт з діяльності нашої української місії. По неволі російській вернув до Галичини, та Ляхи не дали спокою; так як за царських часів сидів під сторожею жандармів так і у Ляхів мусів переносити ще гірше горе. Уряд ляцький спиняв всяку працю і не допутив навіть щоб міг виповняти

на божевілле панує, що кожда визначніша особа мусить бути Поляк. Свого часу часописи ляцькі писали, що покійний Папа Пій Х. це Поляк, за Курокого, славного японського генерала, що це також Поляк. Цей послідний мусів аж в часописах відпекуватись цього славного народу. От і ціла помста польського тигрового зуба, навіть для ОО. Лазаристів це причина, що Екц. Митрополит не Поляк а Українець. От це всьо показує, яке в них почутте тигрове навіть до мученика українською, який тільки утік з пекла ляцького, щоб сиріткам яких Ляхи голодом і холодом морять, допомгти.

Дійсно тигровим апетитом, гбуроватостію, несумлінністю і фальшом в борбі з Митрополитом Апостольським Делегатом, можуть почванитись на цілий світ католицький ОО. Лазаристи.

Тисячі сиріт голі, голодні, пухнуть з голоду бо Ляхи не дають утримання і хочуть їх голодом вигубити. Священикам і Єпископам повідбирали пенсію відповідну їх становискам. Треба було конечно хоч як помочи, хоч невинним сиротам. І піднявся цієї милосердної дійсно Божої праці Екц. Митрополита. Отець святійший припоручив і дав своє благословене а крім цього прилучив ще уряд Візитатора Апостольської Столиці.

диктом XV., і заступили її іншою. Хоч штучка не вдалась і они скомпромітувалися перед цілим світом, то однак факт фактом позстає що вони воюють фальшом, брехнею і підлим підступом. Це їх питомість.

У Львові в Юра самі зробили Ляхи збори, наняли салю, самі закопали большевицькі брошури під підлогу, щоб опістя кричати на всі заставки, що там большевицькі збори. Це їх збруя — клевети, брехня, фальшованне — збруя гідна їх народности.

От і цею збруєю хоче католицька газета „Люд“ враз зі своїми „прокаженцями“ зогидити Екц. Митрополиту брехливими статями. Хоч таким чином всегда компромітуються, но щож їм то шкодить коли вони вже без чола, або если мають то витерте

В Римі видерли картку з кроніки, скомпромітувалися бо ця кроніка була в 200 примірниках а її годі було знищити.

В Юрі пізнала ця що винаймала салю, поліціянта що в перебранню, яко большевик наняв салю.

В числі 17 „Люд“, католицької часописи, подають якісь листи Екц. Митрополита, а щоб був якийсь позір правди, навіть дату листа. Але вистане прочитати дату, щоб пізнати фальш, що це робили злі мистці фальшу.

Другого листа дата підписана:

Телеграми слати так:

Адреса: Economic Conference Genoa
Italy

Ukrainiens de . . . . . Bresil anciens émigrés de Galicie orientale exigent abolition occupation polonaise en Galicie demandent independance du pays.

President

Secretair

Signatures . . . . .

Телеграми для менших коштів посилати як: preterido — і замість подавати усі підписи, виразити цифру підписів з доданням слова: segnatures. Подати тільки імя предсідателя і секретаря, або назву товариства чи організації (наприклад: Іван Стокіс président Олекса Стельмах secrétaire) а далі 100 . . . . .

Телеграми слати сейчас і редакцію «Праці» повідомити про те, хто та чий іменем її виславно.

Поспішайте, не спить, а то може бути запізно!

царської неволі, який з припоручення Апостольського Престола має звідіти наші кольонії, щоб здати звіт з діяльності нашої української місії. По неволі російській вернув до Галичини, та Ляхи не дали спокою; так як за царських часів сидів під сторожею жандармів так і у Ляхів мусів переносити ще гірше горе. Уряд ляцький спиняв всяку працю і не допустив навіть щоб міг виповняти свій уряд яко Митрополит.

Сумно і дуже це сумно бачити у духовенства навіть такий тигровий апетит на кровцю і кривду людську. ОО. Лазаристи могли знати і певно знають кілька терпів Іх. Ек. в неволі за віру і Церков католицьку. Знають що не розкіш, а милосердіє, любов правдиво Христова загнала его між наші ліси, Его хорого, недужого, но позаяк Він є Українцем тигровий зуб мусить Его дістати. Кобито був Поляк то що інше, а це Українець; а в головах ляцьких вже від дав-

утримання і хочуть Іх голодом вигубити. Священникам і Єпископам повідбирали пенсію відповідну їх становискам. Треба було конечно хоч як помочи, хоч невинним сиротам. І піднявся цей милосердної дійсно Божої праці Екц. Митрополита. Отець святійший припоручив і дав своє благословенє а крім цього прилучив ще уряд Візитатора Апостольської Столиці.

Ляхи і цього не можуть знести. Вже в бразилійських часописях написали пару статей проти цієї Достойної Особи. Но цього їм замало. В „Люді“ часописи яку видають ОО. Лазаристи виступили з дурненькими вправді статями, та злбними якими лиш ляцький народ може почванитись. Ляхи мають свій особливий спосіб борби, підлий, вправді як їх характер, та злбний, злбний. Вже цілий світ знає про це, якто вони у Римі навіть потрапили видерти картку з книги актів, де було признанне України Свят. Отцем Папою Вене-

ла салю, поліціянта що в перебранню, яко большевик наняв салю. В числі 17 „Люду“, католицької часописи, подають якісь листи Екц. Митрополита, а щоб був якийсь позір правди, навіть дату листа. Але вистане прочитати дату, щоб пізнати фальш, що це робили злі мистці фальшу.

Другого листа дата підписана: Київ 10. вересня 1914. Хто лиш читав „Царського Вязня“, це подана кожда найточніша дата побуту, кождий знає, що тоді ще Іх Екц. Митрополит був у Львові. Це також обман не аби який, Ляхи призвичаїлись вже до цього; це не перший раз і не послідний. Там вже в них ні встиду ні чести. Но варта, ще застановитись над одною обставиною, „Люд“ видають Лазаристи якісь монахи, католики. Коби з такими статями вирвався дури-„Світ“ то ніхто ему дивуватись не буде, но католицька газета то вже трохи за много. Може кож-

Андр. Чайківський

5)

Козацька помста

Оповідання з козацької старовини

(Дальше).

— Та це-ж найсільше їх і лякає, що ніхто не знає, ані звідкіля, ані чого приїздили, ані куди ділись. З рана перешукали гайдуки ціле село, кожну хату, клуню, за кінським гноєм шукали, і нічого не знайшли. . . . Тоді каштелян велів сього челядника випарити, щоб панів не лякав даремне, а панів заспокоїв. . . . Але в страха великі очі, й вони таки бояться.

— А як ти гадаєш: були козаки, чи не були?

— Були, каже пошенки, виїхали з ліса, вїхали всело, а після мов під землею запали.

— Коли б Господь милосердний прислав їх, може-б панів трохи приборкали, та нам б легше жилося. . . .

— Мовчи! Життя тобі не миле? За таку зухвалу мову можеш повиснути.

— Правда! Спасибі за осторогу. З болю й язик не хоче мовчати, та все щось боятне. . . .

— Так ти його прикуси. Каштелян

таки мабуть звелить перешукати ліс. . . .

— Не знать, що з ними?

— З козаками? Їх лише двое було.

То мабуть лиш роз'їзд.

Головна сила десь недалеко має бути, адже-ж у двох на таке зухвальство не зважилося.

— Знаєш ти що? Я завтра тікаю в світ за очі, вже не видержу. Тото тижня за оден листок що лежав на стежці, мене вибатожили — вже не видержу. . . . Та й чого мені тут зоставатись? В мене нема нікого. . . .

Я круглий сирота. . . .

— Ти дурний. Дмитре; коли б мені так, я б давно вже втік, а то жаль мені батька: я втечу, а його на смерть забють.

Дальшу розмову перебив садовник. Вони обое стали пильно замітати. Другі люди пішли далі. Садовник став їх лягати, чого вони байдикують.

— Та сьогодні й так не прийдуть сюди ясновельможні, бо казали що пані нездужає.

— Який ти мудрий — сказав садовник — а я сам бачив, як усі йшли у замкову каплицю.

Карпо аж зрадів почувши таке. Колиб пані сьогодні не прийшли, довелось би тут сидіти до завтра, а ще чого доброго могли б його товарища в лісі винюшити, а тоді все пропало.

Тепер біля Карпа стало тихо. Робітники пішли далі. Довгенько ще сидів Карпо, нерухаючись, поки не почув гамору від замку. Він розхпив легонько кущ і дивився на стежку виспану білим піском. Стежка була проста й тяглась аж до замку. Туди йшли ясновельможні пани. Попереду біг маленький білий, кучерявий песик, негугешної породи. Карпо аж зубами заскриготів з лютої й вилаявся. Собачка певно його зрадить і перецинить йому доконати те, що замепль. Песик побіг геть наперед. Далі йшла якась худа пані, ведучи за руку малого хлопчика. Він був марний, блідий, дрібний, мов пірце. Хлопець щебетав щось до своєї учительки, чого Карпо не міг зрозуміти. Подалі за ними ступали самі ясновельможні. Пані висока й стройна, а він, мов кабан. Череватий мов бочка. Живіт підперезаний богатим поясом, телінається за кожним кроком; то в одну, то в другу сторону. Видно було, що важко йому було ходити; ледви перевлювався черевань з ноги на другу.

Карпо не мав часу до них првглядатися, бо всю його увагу займала собачка. Вона прибігла в те місце скоком, несучи високо то одну то другу задню лабу й одразу занюхала Карпа. Вона стала придивлятись цікаво до Карпа й раз гавкнула. Карпо сидів, мов закеві-

лий тай пильно дивився на неї. Песик приступив ближче, осмілився й став Карпа обнюхувати. Карпо блискавкою схопив його за мордочку, здавив так, що й не пікнув, і відрубав одним замахом ноза голову.

Песик навіть і не застогнав. Се діялося в густих кущах і ніхто не міг того бачити. Карпо сховав собаку поза себе й сидів далі, поки не надійшов сюди хлопчик з худобою панєю. . . .

Мов кіт на молодого горобця, кинувся Карпо на цю пару й ухопив хлопця під пахву. Вчителька так налякалася, що завімила цілком, а хлопець заверещав не своїм голосом. Тоді то й ясновельможні побачили, що діється. Карпо скочив до муру й по мотузї видряпався на гору. Тепер закричала й учителька й побігла до ясновельможних, домлючи руки. Та вони й самі бачили, що сталося. Пані стала бігти що сила, випередючи череваня, що телінав своїм животом на всі боки. Тепер опять побачили Карпа. Він босий стояв на мурі, держучи в лівій руці хлопця, а в правій еквівалентній собачою кровю кіж.

— Не лізнаєш мене, пане Овруцький? — гукав він у низ, а очі в нього огнем блищали. Я Карпо Кожушенко, твій підланий, а тепер вільний запорожський козак.

Я син того Петра Кожуха, якого ти

дий добре поняти, чи чоловік добре вихований навіть проти якоїсь поважаної особи, хоч це Жид був чи Турок, потрафивби в цей спосіб виразитися як ОО. Лазаристи виражуються.

Між іншими кажуть, що Іх Екц. Митрополит це „вихованек Єзуїтський“. Цікава річ яке ті католики Лазаристи поняття мають о Єзуїтах. Відай таке як „Світ“ або перша ліпша газета брукова, з якої відай дістали таке високе виображення і такого католицького духа. Приходить мимоволі чоловікови на гадку: Если о Митрополиті, і Апостольським Делегаті, так виражаються в своїм органі, так що мож подумати о прочих і яке пекло мусять переносити наші брати в Галичині від тих тигрів в людському тілі, заражені до шпіку-кости шовінізмом. Як такі бруси, без виховання гбури між законниками, а що тепер говорити о простім народі, і злодіях-рабівниках, жовнірах, з яких складаєсь „валечна армія польська“. Сумні то річи і не диво, що теперішній Папа Пій XI. мав сказати, як подає „Америка“ ч. 35: „Большевики большевиками, а я більше боюсь фальшивих Поляків...“

Сказав був раз оден, коли то по декр. „Ne temere“ ОО. Лазаристи учили народ, що шлюби, мішані коли дають Українські священники то так, як „под пінбором“ — що вони відай теологію мусіли учитися в краківських шевців, но по тих виступах в „Люді“ мож певно думати, що доброго тону і виховання в поступованню з нашим Екц. Митрополитом мусіли учитися у краківських андрусів а почуття і співчуття над катованим народом людським то вже одержали по батьках своїх, катах українського народу і позичили ще троха у тигра. На будуче заявляємо, що на такі мудрощі польські навіть і відповідати не будемо, бо полеміка з ними нечесть.

До наших склепарів

Всім відомо, в тім

будуть з нашого Уряду зате, що він мусить затягати на будову держави такі мізерні суми, а з нас, бразилійських Українців, що ми усі на будову власної держави спромоглися на суму котрої не вистарчилоб на заснованне порядної венди. Цего не сміє бути! Тим ми понизилиб себе самих в очах чужинців і нами погорджувалиб ще більше як погорджували дотепер.

Звертаючися з сими словами до цілого українського загалу в Бразилії, кладемо головний натиск на Вас, українські склепарі! Ви і матеріяльно ситуовані найкраще і сами можете підписувати на позичку найбільші суми і дякуючи цьому, що до Вас сходить найбільше людей, можете вести найкраще агітацію за позичкою і її збирати. Хай люде дають хоч би і незначні суми, та хай дають усі! Сі жертви, це їх школа патріотизму і громадянської дисципліни. Цею, хочби й найдрібнішою, сумою кожний звязує себе з рідним народом, дає доказ, що він Українець.

І ще одно.

До Вас раз у раз приїздять представники фірм, у котрих Ви покупуєте товари (віяжанти), і стягають від Вас гроші, добуті від купуючих у ваших склепах Українців до кишень чужинців.

Якщо Ви справжні Українці, Ви не повинні замовляти товарів у сих віяжантів так довго, поки вони не зобов'язуються якогось проценту, чи якоїсь суми дати на позичку Національної Оборони. Від цієї повинности Ви можете звільнити віяжантога тільки тоді, коли він викажеться посвідченням що вже в тій колонії зложив якусь більшу суму у иншого нашого склепаря. Сим Ви не скривдите матеріяльно віяжантога, бо він вложить суму, видану на позичку в рахунок своїй фірмі, котра збогачується грошем нашого народу.

Посвідку може виставити касієр місцевого

проповідь від'їхали в товаристві о. Ігумена М. Шкірпача на колонію Марцеліну, віддалену від Куритиби 7 миль.

На колонію Марцеліну приїхали пізно вечером. Народ ждав на Них вже від полудня. Митрополит вступили до бразилійського костела, де ждали на Них бразиліяни і Поляки, і опісля прибули до церкви. У брамі, умасній зіллям і праворами звитав Іх Юліян Щербина, а у дверех церкви о. Рафаїл ЧСВВ. Іх Екц. таки сейчас під голим небом у пізну пору, подякували зібраному народови за сердечний привіт — і виголосили проповідь. А Іх слова пліли, пліли, а була тиша між народом, а у природі тиха ніч погідна бразилійська. Народ держав горіюче світло у руках і слухав слова Архієрея, що вперве по тільки літах безнадійних до них завитав. Здавалось, що слухавби був народ і цілу ніч Золотоустого Митрополита Андрея.

По скінченій науці увійшли Архієрей у церков, де помолвишись, розпустили народ домів. Екц. Митрополит замешкали у церковнім домі біля церкви.

Від рана, в сам день Благовіщення Преч. Діви Марії, Митрополит слухали св. сповіди. О год. 10 відспівали Службу Божу під місійним крестом і там зпід креста проповідали. А народу залягло площу церковну багато, багато. Здається, що в Марцеліні у сей памятник день не було души, котра лишилабся дома, а не поспішила у храм Божий, щоб бачити Архієрея.

З полудня, Митрополит в товаристві оо. М. Шкірпана і Рафаїла Криницького від'їхали у Куритибу. Пізно, бо год. шів до осьмої вечером прибули під палату латинського Епископа, котрий з нетерпеливістю ожидав на нашого Князя Церкви.

Слідуючого дня Евц. Митрополит відправили Службу Божу знову в українській церкві, і посіти-

тарі церковнім проповідали до чисельно зібраного народу. А народ слухав, слухав Іх слів, клав кожне слово на вагу золота. На вечірні наш князь Церкви знова проповідали, опісля до пізнього вечера слухали св. сповідий. Слідуючого дня в понеділок вже раненько, народ зібравсь, щоб попривітати Свого Найдоросшого Архієрея. Митрополит раненько відправили Службу Божу, і від'їхали до Понта Гроси — Прудентополя.

Гостина Архієрейська в Гважу-вірі хоч коротка, але її народ не забуде.

Всячина.

Зита може виїхати з Мадейри.

Аліантська Конференція Амбасаторів в Парижі постановила, що Зита може з дітьми покинути острів Мадейру і жити, де схоче. Вигнання, на погляд конференції, було присуджене тільки особисто Каролеви.

Угадують, що Зита останеться ще у Фунчал через два місяці, бо до двох місяців має народитись її 7-ма дитина. Потім поїде до Європи.

Мадярські монархісти хотять, щоб Зита була королевою Угорщини.

Угорські монархісти в Будапешті заявляють, що Зита не є вдовою по угорському королю, але таки королевою, бо в грудні, 1916, її короновано разом з чоловіком в Будапешті старинною короною св. Стефана.

Вони були би за проголошенням Франца Йосифа Отга правним наслідником корони св. Стефана з тим, щоб до часу його повноліття (коли він матиме 18 літ) правила його мати Зита.

Большевики граблять церковні дорогоцін-

народу і позичили ще троха тигра. На будуче заявляємо, що на такі мудрощі польські навіть і відповідати не будемо, бо полеміка з ними нечесть.

До наших склепарів

Всім відомо, в яким тяжким положенні знаходиться наш Уряд і якою пекучою являється грошева допомога. Наш загал ще раз перетрусив свої кишені і сяк так намагається прийти Урядові і цілому суспільству прийти з допомогою. Одначе ці суми, які досі зібрано титулом позички Національної Оборони, такі дрібні, що ніяково висилати їх Урядові, коли ще зважити, що вони є державною позичкою. Та й соромити прийдеться перед чужими, як прийде час, коли загальний вислід позички треба буде подати до публичного відомства. Бо треба буде сподіватися, що чужинці сміятися

шого склепаря. Сим Ви не скрийдите матеріально віжантого, бо вів вложить суму, видану на позичку в рахунок своєї фірми, котра збогачується грошем нашого народу.

Посвідку може виставити касієр місцевого комітету позички, або кожний з Вас. Добуту суму передасте касієрові.

Отсе кладемо Вам на совіть. Не занедбайте-ж Вашого обов'язку!

З побуту їх Екц. Митрополита між Українцями в Бразилії.

ЕКЦ. МИТРОПОЛИТ АНДРЕЙ ШЕПТИЦЬКИЙ В КОЛЬОНІІ МАРЦЕЛІНІ.

Дня 5. квітня Екц. Митрополит прїхали рано знова до української церкви в Куритибі, де сповідали народ опісля відправивши Службу Божу і виголосивши

лату латинського Епископа, котрий з нетерпелівістю ожидав на нашого Князя Церкви.

Слідуючого дня Екц. Митрополит відправили Службу Божу знова в українській церкві, і посітили українську школу.

ЕКЦ. МИТРОПОЛИТ В ОСЕЛІ ГВАЖУВІРЯ.

В неділю цвітну дня 9. квітня їх Екц. Митрополит посітили українську церкву в Гважувірі. Ся кольонія числить 110 українських родин. Поїздом з Куритиби, наш князь Церкви прибули в товаристві о. М. Шкірпана і о. Петра Процькова точно о год. під до 9 на стацію. Гважувіри. При брамі коло церкви звитав нашого Митрополита хлібом і сіллю Михайло Скорий, а у дверех церковних о. Р. Криницький.

Екц. Митрополит відспівали Службу Божу, посвятили самі народови пальми, опісля на цвин-

Большевики граблять церковні дорогоцінності.

Московські большевики хотять на підставі свого розпорядку про конфіскацію церковних дорогоцінностей забрати із старинного українського монастира Києво-Печерської Лаври дві давні дорогоцінні мітри, які представляють велику вартість і продати їх на закупно поживи.

М. Серафимов, котрий з большевицьким комісарем внутрішніх справ на Україні, і котрого назначено наставником при конфіскації церковних скарбів в церквах і монастирах в Києві, вислав телеграму до Леніна в Москві, в якій повідомляє його, як забере дві мітрів з Києво-Печерської Лаври і ро-

звелів княми до смерті забити. Я син тої Кожушних, що тобі піку подривала, тай теж під княми згнула.

Я прийшов з тобою розплатитися за тих мучеників. Правда пане, добре я справився? Коли тоб собачки жаль, то вона там під муром без голови. А твого сина таки не віддам!

— Гей служба! — верещав черевань... ловіть харциза, нагороду велику дам!

Надбїг на той крик садовник з помічниками, а лакеї побїг до замку людей кликати.

Не роби дурниць, пане, каже Карпо. Я не шляхтич, дітий убивати не буду... А коли б ти наважився мене піймати й його з моїх рук видерти, то кленусь Богом, що живих нас не дістанеш... Та мені ніколи довго балакати. З тобою, пане, ми ще побачимось. А по тім слові бувайте здорові!

Карпо обернувся й шубовснув з високого муру в воду, держучи крішко хлопця в руках.

Пані зомліла. Пан дер собі волося на голові з одчаю.

В замку настала страшна метушня. Ніхто добре не знав, що сталося. Чути було лиш вривані слова, що Стася гайдамаки вкрали...

Паню занесли зомлілу до замку, кудя згодом і пан прийшов. Гості кинулися до зброї. Кашталєн звелів сідлати коні

й ладився пустити в погоню за козаками.

Та ще поки зібралися й виїхали з замкової брами, пані отямилась, вибігла на подвір'я замкове й стала їх спиняти. Вона небога толкувала всім, що коли б харцизів і зловили, то се певна смерть її дитини, бо живої вони не пустять.

Пан спершу перечив. Хотів сам їхати з жовнірами.

Він волів бачити свого сина одинака мертвим, ніж між гайдамацтвом, яке буде над його дитиною знущатися. Тоді один з гостей пояснив, що козаки з малими дітьми поводяться лагідно. Коли дитина жива буде, то згодом її можна буде відшукати, а так через погоню нічого не відють, бо козаки живої дитини не віддадуть. Можна навіть оповістити добру нагороду, окуп. Так радив один бувалий шляхтич, і се помогло, бо погоні вже не послали.

Розуміється, що по тій страшній пригоді про забаву ніхто не думав, і гості мороз'їздилися, зоставляючи Овруцьких в тяжким смутку.

IV.

Пан Овруцький резіслав зараз гонців по всій Україні, що хтоб привів його сина цілого й здорового, то пан заплатить за нього стільки дукатів, скільки він заважати,

Від сього часу в замку у Красноставцях все перемінилось. Пани не приймали гостей. На замку стало тихо. Відірвали військо, музикантів і співаків.

Служби залишили лише тільки, щоби в пригоді можна оборонитися та обслужити гармати. Пан Овруцький змарнів, не брала його ні їда, ні сон, ні жадна забава.

По цілих днях ходив засмучений, мов хмара, по пустих покоях, по саду, де любив в добру погоду пересиджувати на самоті, особливо на тім місці, де стинилося таке нещастя. Говорив мало, в ніщо не втручався. До себе нікого не пускав. Часами брала його страшенна лють. Тоді реготався, бив кулаками в стіл, або в стіну й проклинав гайдамаків. В таку хвилю небезпечно було до його наближатися.

Від тої переміни Красноставчанам стало трохи легше жити. Не було на замку стільки дармоїдів, то й видаток був менчий.

Знов-же пані Овруцька оселилася в одній комнаті замкової башти й звідси дивилась крізь вікно цілими днями на околицю, виглядаючи, чи не вернеться її дитина. Сюди їй приносили їству, бо сходити вниз вона не хотіла. Сидить, було, цілими днями біля вікна та все молилась. Се нещасте вважала вона за кару, за допущ Божий за ті злочинства,

які чинив їй чоловік над бідним народом. Вона те бачила, вона те осуджувала, та не мала сили спинити. Тому то благала своїх селян, щоб не проклинали її дитини. Своє нещасте приймала покірно, молячись Богу за здоровля своєї дитини та про щасливий її поворот.

Обіцяна паном Овруцьким нагорода не зосталась без наслідків. Згодом стали до замку приходити з малими хлопцями різні люди. Приходили жиди, цигани, баби, ведучи з собою хлопців.

Тоді пані з тремтячим серцем збігала з башти в низ. Пан виходив з своїх поклів, та їх надії показувалися марними. Вкінці панові надокучило таке обдурювання й він звелів одного жиди за брамою повісити.

Одного разу вирушили пани на гайдамаків, позбили якусь малу ватагу й піймали кількаох. Пан Овруцький дізнавшись про те, запросив до себе панів, почастивав їх гарно і вприсив собі пійманих гайдамаків, яких велів замкнути до льоху. Пан Овруцький відразу змінився. Став веселий, говіркий, наче б з мертвих встав.

Коли гості розїхалися, він вийшов на подвір'я й казав вивести в'язнів. Страх, як вони виглядали: помучені, голодні, скривавлені, ледви на ногах стояли.

(Далі буде)

дасть їх за 25.000.000. доларів то можна би купити на якийсь час поживу для голодних на Україні і на Чорноморю. Він каже, в сій телеграмі, що ті дві мітри оцінено на таку суму ще в 1870 році. Вони є з чистого золота і важать кілька фунтів, а виложені великими діамантами рідкої цінности та іншими дорогими каміннями.

Большевики просять о охорону життя комісарів.

Большевицький представник Воревський звернувся до італійського правительства з прошенням о охорону для большевицьких комісарів, котрі приїдуть до Італії на генуенську конференцію.

Італійське правительство запевнило його, що зробить все, що лише в його силі, аби хоронити життя комісарів перед небезпекою.

Троцький хоче воювати.

Большевики поширюють чутки, ніби з весни, рівночасно з початком генуенської конференції, має бути поведений наступ на Україну з боку Румунії та Польщі.

Щоб одбити ту „інтервенцію“ большевики скупчують нові червоні сили на Україні. З Київ та Харкова червоні частини засилаються до румунського та польського кордону. На Поділлі й Херсонщину післано значні кінні відділи й артилерію.

Троцький і головний командант червоної армії полковник Каменев виїхали на Україну.

У советській Росії мобілізується хлопців, роджених 1902 року.

Аліанти хотять признати теперішню Росію.

В лондонських політичних кругах заваляють, що аліанти приготвляють для московських большевиків строгі умови на випадок, якби мали признати їх „правительства“ в Росії.

Заграничні капіталісти заявляють, що першою умовою, аби вони могли пійти з бизнесом до Ро-

У Києві.

Проф. К. що прибув з України подає такі відомости про стан в Києві: Вищі школи Києва весь час не функціонують. Причиною того голод і холод. Було призначено для «робітників науки» 120 пайків, але з них один два рази було видане м'ясо (фактично ноги, голова і хвіст), риба одна красно-перська раз на тиждень, один раз пів пуда борошна, трохи тютюну, але за цим пайком треба було йти за 5 верств і стояти в черзі, тому багато виснажених педагогів не змогли донести своїх пайків (напр. проф. Павлудський). Професори і учителі замість навчання мусять тяжкою працею добувати кусок хліба. Напр. проф. Василенко працює на огородах. Професори продають все, що тільки можна, останній одяг. На жидівському базарі існує спеціальний «професорський ряд», де родини професорів торгують власними річима.

В гімназіях навчання приняло небувалі форми: зразком «комуністичного виховання» може служити те, що дітям починаючи з першої класи видають регулярно пайк тютюну. На 30 душ в класі є 2—3 некурячих. Історія, як предмет навчання знесений і замінений курсом... малознавства. Учителі втікають на села, де почувается у селян надзвичайна жадоба вчитися. Самому проф. К. пропонувано було підчас подорожі залишитися учителювати в селі й обіцуювано кошти і повний прокорм йому і його родині. Взагалі свідомість села піднеслася так значно, що тепер вона стоїть вище ніж в містах.

„Антипольська“ агітація в Римі.

„Попольо Романо“ пише, що Польща у своїому засліпленому фанатизмі бачить в діяльності української церкви заперу для Поляків в анексії Галичини і експансії на Росію. Боротьба в Польщі про-

більше «езуїтських вихованків» — пр. скл.)

Півн. Африка починаєсь буритись проти Франції. Прийшло в багатьох місцевостях до борби між народом, а війском французским.

Між Ірландією, а Англією еше досі нема ясного порозуміння.

Німці заключили союз з Фінляндією.

Пишуть часописи, що советська Росія має заключити угоду торговельну з Бразилією, Аргентиною, і Чілі.

В Японії було землетрясенє.

Пишуть часописи, що в Польщі часто трапляються рабунки. Хто знає Польщу, то не подивуєсь.

Збори в справі позички Національної Оборони.

Дальші збори, скликані делегатом Уряду, п. П. Карманським, відбулися:

Дня 13. IV. в РОШО РОИЗ, в приватній хаті, при співучасті кільканайцятьох поселенців. Збори мали характер широкій товариської розмови і успіх їх був якнайкращий.

Дня 17. IV. в КУРИТИБІ (в другий день Великодних свят), збори відбулися в салі робітничого товариства при співучасті значної кількості слухачів, які вислухали майже 3 годинного реферату з великим заінтересованнем. Крім реферата п. П. Карманського забирали слово о. Р. Криницький, витаючи іменем куритибської громади делегата, і голова місцевого товариства п. Каровець, делегатови за труд і Урядови за те, що не забув за Бразилію.

Дня 18. IV. відбулися збори у ГВАЖУВІРІ, біля дому товариства „Січ“ під отвертим небом і при гарній погоді. Делегата витало з прапорами тов. „Укр. Січ“ і збори мали дуже симпатичний характер. Годиться підкреслити, що оселя

дій класі. Діточки гарно відповідали на кожне питання, катехизму, читання і пр. Діти шкільні устроїли гарний концерт в честь Іх Екцеленції. Екц. Митрополит винесли як найкраще вражіння з школи СС. та побачили гарну працю Прп. СС. Служебниць над дітворою в Бразилії.

Дня 4. с. м. відбулись збори учительські в оселі Прудентополіс. Крім важних справ обговорених, заложено «кружок учительський в Прудентополіс».

Дня 5. с. м. народ попрашав милого Найдостойнішого свого Гостя. Прашав широкій, прашав з слезами, Товариство «Україна» устроїло пращальний концерт. Сала «Народного Дому» битком була набита і не лиш своїми, але і чужими. Особа Екц. Митрополита притягнула всіх до себе, тому кожний тиснувся до Них. Народу зібралось як рідко. Екц. Митрополит виголосили гарну науку, а нарід зарідав, що вже не побачить між собою цього, котрий так любить той нарід. Екц. Митрополит виїхали в сторону Порто Унійов, щоб там Українців відвідати. Побут Екц. Митрополита запишесь глибоко в серцях Українців Прудентопільських.

Пишуть, що в Жонвіле покусала жажарака одного чоловіка, котрий в протязі 48 годин помер серед найбільших болів.

Пишуть часописи що недавно поставлено перед суд таких, що розкидали фальшиві гроші. Суд увільнив їх говорячи, що в таких річах кодексе карний незгадує.

Оголошення.

ДРУКАРНЯ «ПРАЦІ» пошукує хлопця (в літах 15—18) на практику друкарської роботи. Домагається доброго знання читання по українськи і португальськи. По ближній інформації головетися до Вад. Праці.

Аліанти хотять признати теперішню Росію.

В лондонських політичних кругах заявляють, що аліанти приготують для московських большевиків строгі умови на випадок, якби мали признати їх „правительств“ в Росії.

Заграничні капіталісти заявляють, що першою умовою, аби вони могли піти з бізнесом до Росії, є охорона чужих горожан в Росії. Ся охорона мала би бути так далекосягла, що большевики не могли б їх судити без згоди і дозволу заграничних консулів.

Крім того домагаються охорони приватної власности і бізнесу.

Се поставило би Росію у виїмкове положення. Вона була би свого рода другорядною державою, де чужинці є під прямою охороною і законодавством своїх держав.

Закон про Ірландську вільну державу.

Британський король Юрій V підписав прийнятий британським парламентом законопроект про британсько-ірландський мировий договір, на основі якого повстала Ірландська Вільна Держава.

По підписанню бил став законом.

Голод в Одесі.

„Одескя Ізвестія“ доносять, що голод в самій Одесі, приймає величезні розміри. На вулицях повно напів одітих людей, благаючих милостині душу роздираючими войками. Скількість безпритульних дітей дійшло до числа кільканайцять тисяч. Для них нема поміщення і тому віддано їх примусово під опіку поодиноких громадян. Епідемія плямистого тифу зростає застрашуючо. В січні число захворінь подвоїлося і зросло до 1672 випадків плямистого, і 902 поворотного тифу. Під Одесою в с. Дальнік викрито случай людодіства.

Селянка кормилася трупом помершого від голоду власного 12-літнього сина через чотири дні, даючи його тіло їсти також своїй 8-літній дочці, від так умерла з голоду дочка. Мати зіла і її трупа.

так знає, що в містах.

„Антипольська“ агітація в Римі.

„Попольо Романо“ пише, що Польща у своєму засліпленому фанатизмі бачить в діяльності української церкви заперу для Поляків в анексії Галичини і експансії на Росію. Боротьба в Польщі проти української церкви була гостра і завзята. Польський імперіалізм, який трактує католицизм як інструмент польонізації, звернувся до політичного переслідування Українців, до дипломатичної інтриги і до війни з українським духовенством і дипломатією, звернувся проти апостола незалежної Галичини М. Шептицького. Митрополит Шептицький мимо усього є найпопулярнішою особою в Галичині. Галичина, яку мілітарно заняли Поляки, знаходиться тепер в тяжких умовах. На дневному порядку переслідування українського духовенства, постійні заборони релігійних практик.

Щоденник „Прессе“ пише, що Польща окупацією Галичини примусила український уряд втечи за кордон.

Польща польонізує насильно Українців, хоч статистика виказує у Східній Галичині більшість Українців, трохи Жидів і дуже мало інших національностей.

Найновіші вісти.

В сих часах радять політики в Генуї. Час покаже, що з тих нарад вийде. Не много треба надіятись, бо много єсть впертих. В великій перешкоді стоїть Франція, а її попирає Італія. Українці повинні слати телеграми з всіх закутин, щоб поперти справу Сх. Галичини.

Свят. О. Пій XI. стараєсь всіми силами, щоб помочи голодуючим в Росії. Заклучено рівночасно договір з совітами, силою котрою вільно вступити ОО. Єзуїтам і ОО. Францішканам в цілі ширення рим.-кат. віри в Росію. (Що на се скаже кат. „Люд“? Будо знова

ди делегата, і голова місцевого товариства п. Каровець, делегатови за труд і Урядови за те, що не забув за Бразилію.

Дня 18. IV. відбулися збори у ГВАЖУВІРІ, біля дому товариства „Січ“ під отвертим небом і при гарній погоді. Делегата витало з прапорами тов. „Укр. Січ“ і збори мали дуже симпатичний характер. Годиться підкреслити, що оселя Гважувіра була другою з ряду, де на позичку зложило гроші між іншими товариство, а першою, де між жертводавцями знаходяться і церковні організації.

Дня 23. IV. мали відбутися збори в Жангаді, а 25. IV. в Новій Галичині, та заворушення, що вибухнули в кілька днів перед тим в Порто Унійов стали цему на перепоні.

Чесць Ірасемі!

Що може зробити добра воля, показала найкраще оселя Ірасема. Ся оселя не належить до якихось виїмків; не є вона ані найчисельніша жителями, ані найбагатша; належить до середніх наших осель. Та на візвання о. Климентія, щоб іти з допомогою нашому Урядови і складати позичку Національної Оборони, славні Ірасемці зорганізували між собою колектантів і на протязі двох тижнів було зібрано на відому ціль суму, яка переходить ШІСТЬ ТИСЯЧ.

І щож ви на це, ви другі оселі, котрі не уступаєте Ірасемі ні своєю чисельністю, ні богацтвом? Чи не сором буде вам тоді, коли прийде час зіставлення публично сум, зложених окремими кольоніями? Невже тільки Ірасема малаб зрозуміти свій обовязок супроти рідного краю і небезпеку, яка йому загрожує на випадок, що Бразилія не прийде йому з допомогою під цей грізний час?

Чесць Ірасемі, а вам другі українські оселі наука саме в пору! Бо пора ся великая єсть!

З Бразилії.

Дня 3, с. м. відвідали Екц. Митрополит школу СС. Служениць. Поглянули, питали діточки в кож-

Оголошена.

ДРУКАРНЯ „ПРАЦІ“ пошукує хлопця (в літах 15—18) на практику друкарської роботи. Домагається доброго знання читання по українськи і португальськи. По близіші інформації голоситися до Ред. „Праці“.

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖ. на Кадеадіньо знаходиться добра, урожайна земля на продаж (104 алькерів), по дуже низькій ціні. Інтересовані най голоситися до Lavrindo Gaspar, в Patos Velhos.

ХТО ХОТІВБИ мати календар на рік 1922 — може його набути в редакції „Праці“. Ціна одного примірника 1\$000.

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖ. На лінії S. João є на продаж 24 акрів доброї землі, обгородженої. Інтересовані най зголошуються до Василя Лисого — лінія Гварапуава.

ПОШУКУЄТЬСЯ СЛУЖНИЦІ до всяких домашних обслуг, а також молоду дівчину до легкої роботи. Платня добра. По інформації зголошуватися в канцелярії Колекторії Естадоальної.

ФАБРИКА КАВИ

S. JOÃO

Antonio Candido Cavalim
Iraty — С. № 21 — Parana

Панове купці! Коли хочете набути доброї і смачної кави, чистої і без домішок зайдіть до нас, а не пожалуйте. Кожний любить добру каву, проте і радо будуть купувати її у вас.

М Л И Н

SANTA HELENA

—:— Агаа Бранка —:—

(При дорозі П. Гросса — Гварапуава)

Посідає і меле спеціальними каменями пшеницю, жито й кукурузу.

Властитель: Фридрих Ногейра

Dr. ROMULO CARDILLO

Clinica medica e cirurgica

Лічить недуги мушин і женщин так внутрішні як і зовнішні. Приймає недужих від 8—11 год. рано і від 2—5 по полудні

Мешкає при улиці Dr. Vicente Machado.

54)

Кривава книга

МАТЕРІЯЛИ ДО ПОЛЬСЬКОЇ ІНВАЗІЇ НА
УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ
1918/1919 РОКУ.

(Дальше).

1. Українських священників вбивають, арештують і масово інтернують, так, що в деяких деканатах, напм. дрогобицьким, рогатинським, і деяких інших з 30—40 священників остало на місці ледви 2—5 священників.

З ряду донесень про доконані убійства українських священників досі стверджено, що Поляки замордували о. Остапа Ніжинковського, о. Заторського, о. Лопатинського, о. Підлящеського о. Галібея, о. Сухаровського, далі арештували та інтернували поверх 1000 священників без огляду на це, що вони належать до вищого духовенства (крилошан, деканів, і т. п.) чи не світські духовні, чи монахи, та без огляду на це, чи вони брали участь у політичній життю, чи ні; між інтернованими є навіть немічні 90-літні старці; далше майже всіх монахів Чина Св. Василя Великого в (числі 46), катихитів шкіл н. пр. о. Кормоша, о. М. Комарницького з Перемишля і других.

В самім Львові в Бригідках і на Замарстинові було замкнених 612 священників. По кількох місяцях внаслідок інтервенції Митриполита Шентницького і англійської місії, виущено поверх 400 священників, та не зовсім на волю, бо около 200 з них рівночасно конфіновано; около 175 священників караеться ще й досі неповинно в тюрмах і остає під грозою полевого суду. Ув'язненим і інтернованим священникам відбирається навіть спромугу відправляти Службу Божу, бо не позваляється їм навіть вийти до церкви або костела.

Між ув'язненими і інтернованими священниками найшліше між іншими: о. Богачевський, крилошанин перемиської капітули, о. фр Рабій, крилошанин, парох і декан Самбора, о. Цегельський, 73-літній старець, крилошанин і парох в Камінці Струмвловій, о. Бенцін, крилошанин, декан і парох зі Старого Самбора, о. Дорогоцький, декан і парох, о. Березовський консисторський совітник і парох, 90-літній старець.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
Костя Одрецького
В АНТОНІО РЕБОУСАС — ПАРАНА.

Один з найбільших і найстарших склепів в цілім муніципію Іраті.

Продаю товари різномодні — яких справді хто забажає — фазенда; залізо; знаряди домашні, кухонні, і усе, що потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

НАПИТКИ РІЗНОРОДНІ. — СКУПОВУЮ ГЕРВУ.

На складі: кава, цукор, усі споживчі товари. Капелюхи, стрільні артикули, окраси зі золота як: брошки, перстені, ланцюжки до годинників і т. д.

Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Konstantino Odreckyji.
Antonio Rebouças — Paraná.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА
ЛІНІЯ ЕСПЕРАНСА — ПРУДЕНТОПОЛІС

Поручаємо наш ново-створений склеп, в котрим мож набути всего — добре і тане. Маємо всякі матерії, капелюхи, убраня готові, пали парасолі, як також всякого рода заліzza.

Продаємо сіль, муку, каву в зернятах і мелену і все, що тільки забажаєте.

Ціни умірковані і продається все тязше як у інших торговлях.

Купуємо, герву, мід, віск, масло і прочі продукта кольоніяльні.

Пам'ятайте, що вже раз треба поняти сей великий клич: „СВІЙ ДО СВОГО!“

З глибоким поважанем

Семчишин — Опушкевич & Спілка

Українці, котрі суть на лістах військових, а раді би себе звільнити від війська повинні задалегіть виробити звільнене. Час на се виходить до 15. листопада. З тими рекрементами удавайтесь до п. В. Лопатюка Сей чоловік вже много увільнив, то і тепер увільнить. Представте свої причини, та не відкладайте. Ідіть до Українця бо нині клич: „Свій до свого з всіми потребами!“

Др. Мирослав Шеліговский

ЛІКАР І ОПЕРАТОР

CURITYBA

Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік європейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні.

Посторонних слабих приймає на лічене і побут у своїй клініці. Лічить лучами „Roentgena“. Посідає власну лабораторію до оглядин хемічних і мікроскопових, та всяких інших оглядин крови в слабостях внутренних.

Порада устно і лисовно. — Мож розмовитись по українськи.

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП
ВАСИЛЯ ВОИТОВИЧА
у Прудентополи

Містить усякі найпотрібніші знаряди господарські — рільничі, як також різного рода матерії, від найкращих до найдорозших: касеміри, чисто вовняні пали, готові убраня, коши, полотня, хустки, стяжки, капелюхи соломяні, пилки до шитя, вишиваня і ручних робіт, зимові палі, перфуми, перфумоване мило, скло, начиня кухонне, залізо, машини до шитя, порох, шріт, фугети, славна паста „фаворіта“, шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі завжди: хміль, олій до фр. б. свічки стеаринові, а подостатком мукі найліпших марок, соди меленої, грубої і рефінованої столової, нафта, тютюн, риж, цукор, фарина ку

СКЛЕП
НИКИТИ ДОНЯКА
в місті Іраті

є знаний усім, так в Іраті як і з подальших околиць зі свого неликого склепу, який отворив еще в р. 1908 у великім мурованім домі враз з приютом для подорожуючих до Прудентополя і звідтам до Іраті. Кождий, хто заїде у його дім, знайде вигідну обслугу, як також зможе набути у склені усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і інші ш одутва хліборобські.

В разі потреби винаймаєє власна фіра до Прудентополя і кольній Іраті.

В. Кун і Син.

Іпіранга — Гважувіра — Парана

Поручаю мій склеп при фабриці капелюхових, купую всякі провукта краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. Kuhn & Filho,

Guajuvira

Paraná

ТЕОДОРА ШНИРА

Посідає на складі все, що входить в т. з. Seccos e Molhados а іменно: різномодної якості полотна, фазенти і армаріньос, хустки, коши, капелюхи, касеміри, готові убраня, начиня кухонні, рільничі знаряди, вслякі обува так для мушун як для женщин, різні річі з римарських і ковальських виробів. Має також все на складі найліпшої марки, муку, каву, цукор, сіль, перець, нафту, сірники і преріжна всячина.

Ріжні напитки, почавши від таной, але міцної мов оковита, горівки, а скінчивши на дорогих винах. — Купую все і продаю все. — Ціни як найдешевші. Українці з А. Олінто пам'ятайте на клич: „Свій до свого!“ Тому не оминайте свого котрий не раз з Вами ділив добре і але і не в однім помагав.

ALFREDO SCHNYR

Estação de Camivete

col. Antonio Olynto,

Федір Шнайдер

— в Портон —

подає до відома пп. Кольоністів, що його

ФАБРИКА ОЛІУ

купує насіне лену і конопель, як також прядиво льняне і конопельне. Одно кильо насіня є лену платить по 400 рейсів; насіне конопель по 500 рейсів. Прядиво чисте і кильо 18300 і більше.

Пишуть:

Theodor Schneider

Portão

Paraná

Або через посередництво Григорія Тадри — Портон.

Між ув'язненими і інтернованими священниками найшлися між іншими: о. Богачевський, крилошанин перемиської капітули, о. фр Рабій, крилошанин, парох і декан Самбора, о. Цегельський, 73-літний старець, крилошанин і парох в Камінці Струмплівій, о. Бенцін, крилошанин, декан і парох зі Старого Самбора, о. Дорогоцький, декан і парох, о. Березовський консисторський совітник і парох, 90-літний старець (що його сина священника, повісив невинно польсько-австрійський аудитор др. Загурський) о. Абрисовський, о. Виняцький, декан і парох Залезець, о. Пелех, о. Гошовський, о. Рудницький, о. Гвоздецький о. Згорлякевич, о. Шехович, др. Арештованих священників побивають і зневажають (як прим. замордованих о. Підляшенського і о. Галібея, замучили польські легіонери). Надто намагаються Поляки всілякими способами українських священників у публичній opinii і перед їх парохіанами понизити і збещестити. Так напрм. коли о. Стефан Оникшевич, парох Купнівч і бувший посол австрійського парламенту, поїхавши, що його мають арештувати, попросив сам у компанії польських військ в Перемшлі, щоби уникнути скандалу ведення жандармами через село, Поляки завернули його домі і щойно на другий день прислали до села по нього жандармів, які серед наруги вели його через ціле село і офієля транспортували залізницею аж до Берестя Литовського, а звідтам знова до Домбя.

(Далі буде)

Назва українськ оселі Прудентопольської!

... або до суду ...

... де арештанта, щоб они ...

... устаткувати добре зроблені. Зробити може найлучше, лиш свій чоловік.

Тому ідіть, пролозять своєю українською мовою, а п. Василь Дюпатюк залагодить добре, і тай тано.

**НАЙЛУЧШЕ ПИВО
ВИРОБЛЯЄ**

*Cervejaria
„Cruzeiro“*

Подаєсь до відома, що
купуєсь також ячмінь.

Curitiba — Paraná c. p. 180

... на, худоба, ...
... бити, зимові шалі, перфуми, перфумоване мило, скло, начиня кухонне, залізо, машини до шиття, порох, шріт, фугети, славна паста «фаворіта», шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі завжди: хміль, олій до фр. рб. свічки стеаринові, а подостатком муки найліпших марок, соли меленої, грубої і рефінованої столової, нафта, тютюн, риж, цукор, фарина кукурузяна і мандь кова, фасоли, кави палена і зернятами, чай з Індій.

Скуповую на більшу скалю герву і інші продукта кольонійні.

Wasilio Waitovyez

Prudentopolis Paraná

BEBAM AS CERVEJAS

da

ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELEPHONE
454.

Atlantica Luzitana
Curitiba — Porter

**ЯКЖЕ ПРОВУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА
ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул.
Ігвасу — Куритиба)???**

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург,
Куритибана, Паранансе; ТЕМНІ:
Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Білц, Вода Столова, Женжі
бре; ГАЗОЗИ: з Цатрини, Абакаші, Ма
ллі, Помаранч, Содова воде.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду
скількість ячменю і платимо найлучші
ціни! Роздаємо також насінє ячменю
за контрактом і продаємо вибранє
насінє ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і
економічні.

Оричний склад нашої пивоварні у
Прудентополі в домі п. М. Козловського.

... і більше.

Пишіть:

Theodor Schneider
Portão Paraná

Або через посередництво Григорія Та
дри — Портон.

Купую герву-мате і інші продукта
хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фі
ра до Прудентополя і кольній Іраті.

**УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА
ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ**

ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям в Іраті і подальших околинь товари нашого
склепу, який є завжди заботлений в ріжнородні фазенди, Seccos e Molhados,
залізя, начиня кухонне і прочі зваряди рільничі.

СКУПОВУЄМО ГЕРВУ, ВІСК, МІД, і інші продукта кольонійальні.

Випродаж гуртовна і деталічна.

Для пп. Каросників кукурузи і січки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCZ
Iraty — Адреса телеграфічна „Kozak“ — Paraná

**Одинока українська фабрика цукорків
ІВАНА КУТНОГО**

CURITYBA — MARTINS AFFONSO № 6.

Виробляє ріжнородні цукорки ріжного смаку і зовнішної
форми.

Досі у Парані не було української фабри. цукорків а коли она
існує від двох місяців спішіть з замовленнями. По цукорки пішіть і
голосіть ся до ІВАНА КУТНОГО в Куритибі.

CASA „DNISTER“

**НАЙБІЛЬШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП В УНІЙОВ ДА ВІКТОРІЯ,
ІВАНА КУЧМИ**

Маємо на складі ріжнородні товари, як: фазенда, армаріньо — начиня,
кухонне, напитки краєві і заграничні, залізо і всякі продукта споживчі.

Також виконуємо кравецьку роботу після замовлень.

ЦІНИ НАЙПРИСТУПНІЙШІ!

Українці! Попирайте завжди лиш єв...ix!

**CASA „DNISTER“
de João Kutchma**

Rua Vidisconde e Nacar — União da Victoria — Paraná

Paraná со. Васильям прудентополі